

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában

136. szám.

BRASSÓ, Kedd, november 24-én.

I-ső évfolyam 1885.

Brassó, 1885. november 23.

Hónapok óta a sajtó Tisza Kálmán miniszterelnök tiz éves jubileumával foglalkozik. — Az idej nyáron belügyminiszterségének tizedik évét ülte meg s akkor is üdvözlő küldöttségek keresték fel az ország legtávolabb vidékeiről is. Azóta különösen az ellenzéki lapok sokat foglalkoznak a dologgal, különösen mióta a szabadelvű párt elhatározta, hogy miniszterelnökségének tizedik évfordulóját fogja megünnepelni.

A szabadelvűpárti sajtó hallgatott az egészről; legfeljebb közölte a törvényhatóságok és pártok határozatait, hogy egyrészt feliratilag, másrészt küldöttségileg üdvözlí azon kormányférfiut, kinél nagyobb Deák Ferencz óta Magyarországon nem volt.

Az ellenzék és lapjai hónapok óta valószínűs gúnyt űznek az egész mozgalomból s soha annyit nem vádolta, gáncsolta Tisza Kálmánt, mint ezen rövid alatt.

Ugy tüntette fel a dolgot, mintha az egész maga Tisza Kálmán rendezte volna, mintha a főispánok útján s által pressziót gyakoroltatna egyik vagy másik törvényhatóságra, illetve testületre.

Szándékosan kerültük eddig az egész vádat, bár lett volna alkalmunk nem egyszer odatartani azoknak az uraknak a tükröt. De nem tettük. Még azt sem vettük figyelembe, a mit a helybeli német lapocskák (vagy jobban mondva: tulzó szász) nem régiben füllentett, hogy t. i. a jubileumra vonatkozó cikkek a sajtóirodából kerülnek ki s hogy Tisza még figyelemre, elolvasásra is méltatja az ellene napról-napra emelt vádakát.

Azt hisszük, ezzel nem fecsérli el idejét a kormányelnök, a kinek minden pereze drágább, semhogy talán a brassai szász lapot is olvasgatná. Mások nem érdemesítik azt elolvasásra, hát még Tisza Kálmán!

Ez a lap természetesen az ellenzékkel tart, azon ellenzékkel, mely nem veszi észre — mert nem akarja észrevenni — hogy képtelenségeket állít. Egy legujabbi esetből megláthatják ők maguk.

Nagy-Küküllő megye törvényhatósági bizottsága e hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlésében nagy lelkesedéssel határozta el, hogy nyolcz tagu küldöttséggel üdvözlí a kormány-

elnököt. Ez még nem elég; tovább ment. Bizalmat és elismerést szavazott a kormányelnöknek tiz éves jubileuma alkalmából.

Azon Nagy-Küküllő megye tette ezt, melynek törvényhatósági bizottságában 138 legtöbb adót fizető s ugyanannyi választott tagja között van 35 magyar legtöbb adót fizető és 20 választott tag, tehát a melyben a szászok, illetőleg nemzetiségek 221 szóval többségben vannak.

Azon Nagy-Küküllő megye, mely hires volt arról, hogy csak oly főispán vezetése mellett tartható féken, minő egy gróf Bethlen Gábor. És e megye megtette ezt alispánja indítványára minden küzdelem nélkül; megtette ugy, akár csak Hont megye közönsége.

Vajjon nem látnak-e az ellenzékiek ebben egy igen különös jelenséget? Vajjon erre is azt fogják mondani, hogy gróf Bethlen Gábor főispán pressziójának műve? ...

A ki ismeri a tulzó szász közönséget, minővel Nagy-Küküllő megye bőven meg van áldva; a ki tudja, hogy e megye területén van Medgyes és Segesvár; a ki tudja aztis, — és ki ne tudná azt — hogy Nagy-Szeben és Brassó után ez a két város a legnagyobb fészke a szász agitátoroknak, s a ki végre tudja azt, hogy e megye 123 községe között alig van néhány magyar község: az vagy nem állíthatja, hogy ezen határozat a főispán műve, vagy pedig borzasztó tájékoztatlanságról tesz bizonyosságot.

A tulzó szászokat, a kik éjjel-nappal gyalázzák a kormányt, itthon és a külföldön rágalmaazzák és piszkolják, kapacitálni nem lehet arra, hogy ők az általuk gyűlölt Tiszának hódoljanak. Van ennek is módja, az igaz. — Ezek az urak igen önzők. Egy kis kövér konczért eladják anyjokat is. Az tehát állhatna, hogy a főispán mindegyiknek ígért valamit. De Bethlen Gábor gróf személye kizárja ennek lehetőségét. Neki elve: a nemzetiségeknek érintetlenül meghagyni jogaikat, de a legvég-sőig fentartani az állam s saját maga — mint az állam képviselőjének — tekintélyét. Ő nem paktál a nemzetiségekkel, ő nem ígér nekik semmit, sőt épen követel tőlük.

Azt tehát nem mondhatja senki, hogy az ő pressziójának a műve; de igenis mondjuk azt, hogy az ő szilárd, jellemerős magatartásának műve, mely megértette a szászokkal, hogy

ez a kormány az, mely hivatva van az országot virágzásra juttatni.

Vajjon ezen tényből nem látja az ellenzék azt, hogy a nemzetiségek s nevezetesen a szászok nagy része — a józanabb rész — kezd közeledni a kormányhoz?

Ezt dokumentálta Nagy-Küküllő megye törvényhatósági bizottsága ezen határozatával. Ezt dokumentálta Brassó megye, a melyben épen most alakult meg a szabadelvű párt — tekintet nélkül a nemzetiségekre. Együtt vagyunk itt magyarok, szászok és románok. Pedig csak nem fogja mondani még a „Kronst. Ztg.“ sem, hogy gróf Bethlen András főispán erőszakolta ezt!

A véletlen úgy akarta, hogy mindkét megye élén egy-egy Bethlen gróf álljon. A véletlen akarta, hogy e két nemzetiségi megye egy időben dokumentálja azt, hogy nem presszió, hanem hódolat, elismerés és ragaszkodás vezet a kormányelnök elé, átadni üdvözlétünket.

Mit felel erre az ellenzék?

A képviselőház 24-én kezdte meg ismét a delegációk tárgyalásai által félbeszakított tanácskozásait. A mult ülés egészen formális természetű volt, de érdekessé vált az által, hogy a miniszterelnök letette a ház asztalára a már régebben kilátásba helyezett reformtörvényjavaslatokat, nevezetesen az öt évi mandátumról, a törvényhatóságok és községek rendezéséről, továbbá a közigazgatási tisztviselők segéd- és kezelőszemélyzetének tagjai elleni figyelmi eljárásról szóló törvényjavaslatokat. Ezekon kívül a kormány még néhány törvényjavaslatot nyújtott be, úgy hogy a ház most jó időre el van látva munka-anyaggal.

A keleti háború.

A Sliznicza körül három napon át folyt harcokat, melyekben a bolgárok többször és határozottan megverték a szerbeket, — úgy látszik — pihenő nap követte. Legalább új összeütközésről semmi hír nem érkezett. A helyett mind sürűbben emlegetik s harctérről érkező sürgönyök a fegyverszünetet, mely úgy lehet nem is késik soká s végleges békekötésre vezethet, még mielőtt a szerbek megláthatták volna Szredec (Szófia) karsu tornyait.

London, nov. 22. A „Times“ értesülése szerint Garasanin azért hivatott ily váratlanul Pirothba, hogy megállapíttassanak a béke javaslatok, melyeket Milán király Bulgáriának tenni fog, akár elfoglalja

A „BRASSÓ“ TÁRCZAJA.

J r é n.

Történelmi korrajz a 15. századból. Irta —z.

A harcziás II. Murád szultánt halála után, az eddig roppantul kiterjeszkedett Ozmán birodalom uralkodásában 1451-ben nagy és erős fia, II. Muhamed követte. II. Muhamed — a történelem tanúsága szerint — oly férfit volt, kinek neve a derék török szultánok hosszú sorából legfényesebben kitündöklök, ambár értéke, mint ember igen kétes. Nagy hadvezéri tulajdonai mellett, a bő ismeretekkel és tudományos műveltséggel bíró férfit magasabb tulajdonai által is ki volt tüntetve. Az arab, perzsa, chaldaei, latin és görög nyelveket igen folyékonyan és bizonyos eleganciával beszélte.

Azonban fényes tulajdonainak hírét vad kegyetlensége elhomályosította; s ezenfelül természetellenes bujasághoz való hajlamai által is beszennyeztettek anynyiban, a mennyiben azok számos zsarnoktettnek kutforraivá váltak.

Az esetek közt, melyeket II. Muhamed kegyetlenségéről elbeszélnek, első helyen állnak ama erőszakos bántalmazások, miket szép és nemes ifjak, — mint természetellenes bujálkodási vágya tárgyai ellen, gyakran elkövetett. Ezekhez járul több — egyébiránt történelmileg be nem bizonyított, — elbeszélés, tisztán

szeszélyből eredetett kegyetlenkedéseiről. Így beszélték, miszerint egyszer tizennégy apródnak a hasát felhasíttatta, hogy láthassa, melyikük evett meg egy dinnyét, mely valamely ismeretlen egyén által ellopott.

Trónraléptekor első gondolata volt — Konstantinápoly meghódítása és a byzanci császárságnak ez által előidézendő megbuktatása. Miután a történelmi régiségéről nevezetesen város ostromát kellően előkészítette, megkezdte és személyesen vezette az ostromot. Midőn végre ötvenhárom napi kemény vivás és hősies védelem után a város falai különböző helyeken leromboltattak, általános rohamot parancsolt, erre 1453. évi május 29-két kitűzván. Elrendelte: hogy a városba való berohanás a lerombolt falakon át vizen és szárazon hajtassék végre. Tengernyi embertömegek elárasztották a bástyákat; de a byzanciak öldöklő lövegei által többször visszavetettek úgy, hogy az árkok emberhullákkal megteltek, úgy hogy az elesettek testeit hídak képeztek.

A hős XIII-ik Constantin császár személyes bátorító biztatása a védőket feltűzelvén, már-már hitték, hogy a rohamot teljesen visszaverték; a midőn a retentő janicsárok újult erővel előrohantak, élükön a szultán lóhátón, vasbuzogányúal a kezében, mintegy tanuja és bírja harczi köteleességüknek.

Iszonyu volt az öldöklés a rohanók és védők

közt; és szörnyű a harczi zaj; a dobok pergése, a trombiták harsogása, a nyilak sziszegése, a sebesültek jajkiáltása, a győzők sikolya, a kardok csörtetése és az ágyuk dörgése, melyek a borzalmas jeleneteket füst fellegekbe borították, o'y megrázó zűrzavart képeztek, minőt a legizgatottabb képzelet sem képes magának kifesteni!

Végre a császár bátor és hős szövetségese, Giustiniani genuai főkapitány súlyosan megsebesülvén, az iszonyu harczi színhelyét odahagyni volt kénytelen. A hős férfit távozása a védők bátorságát lehűtö; erejük lankadni kezdett; a bátor janicsárok megmászák a ástyákat és a futó byzanciak közt rettentő mészárlást vittek végbe. Konstantinápoly falai rohammal bevették!

A dicső Byzancz elesett, romjai alá temetvén a régi római császárok utolsóját, a hős halállal kimult XIII. Constantint!

A város őrsege a győztes törökök által felkonczoltatott; a város átadatott prédának és a lakosság többsége, számszerint 60,000, foglyul ejtetvén, rab-szolgává tétetett.

Midőn néhány nap mulva a török táborban a rend helyreállott, a foglyok közt egy oly bájos, szemét kápráztató szépségű fiatal görög leányt fedeztek fel, hogy a nyers harcziásokat, a kiknek kezébe esett, oly határozatra bírta, hogy azt a nagyurnak ajándékozzák; mert meg voltak győződve, miszerint ily ritka bajok csak egy szultán szerénylét díszíthetik.

(Folytatása következik.)

Szófiát, akár nem. Szerbia Törökország iránt való tekintetből, valamint a miatt, hogy nem számíthat Görögország aktiv föllépésére, czélszerűnek tartja, hogy békejavaslatot tegyen.

Szofia, nov. 22. A fejedelem elrendelte, hogy a dr. Stranzky által idehozott keletuméliai okmányt küldjék vissza Philipopolba. A bolgár törzskarba beosztott orosz tisztek, akiknek kormányuk rendelete folytán állásukról le kellett mondani, úgy látszik az orosz diplomáciai ügynökségnél lévő katonai attaché engedelmével a bolgár vezérkar munkálataiban részt vesznek s több haditerv, a mely sikeresnek mutatkozott, tőlük eredt.

A 14 bolgár gyalogzászlóalj, a mely első sorban foglalt állást a szerb határon, eddig legénységének harmadrészét elveszítette.

Szerb forrás szerint a szlivnicai csatákban a bolgárok soraiban sok angol és német tisztet láttak.

Szlivniciánál azon a helyen, a hol a sebesülteket bekötözték, Versovics szerb orvost egy bolgár sebesült épen akkor lőtte le midőn egy másik sebesülte a köteléket rátette.

Zaribrod, november 22 Szlivnica előtt ma a szerbek előnyére dőlt el a harc. Topolyovics, a déli Moravahadseregnek parancsnoka, ki Vranjából vezette seregét Breznik felé, néhány nap előtt diadalt aratott ugyan a bolgárok balszárnya fölött Pernál és Breznik között, nem volt képes a centrummal eddig az összeköttetést létesíteni.

Ma végre heves csata után az egyesülés a szerb seregek centrumával megtörtént s a mint Topolyovits az egyesülést a Beniczky parancsnoksága alatt álló Sumadja-hadosztállyal véres küzdelem után végrehajtotta, az ekként egyesült haderő a bolgár balszárnyra vetette magát s azt minden pozícióból kiűzte.

Konstantinápoly, nov. 22. A nagykövetek tegnap ülést tartottak az értekezlet által Sándor fejedelemhez intézendő közlemény szövegének megállapítása és a jegyzőkönyvek hitelesítése végett. A porta elhatározta, hogy ideiglenes kormányzó helyett két biztost küld Ruméliába.

Román lapszemle.

Óhajításunkat fejeztük ki, hogy a magyar lapok vegyenek tudomást a „Tribuna“ azon cikkéről, melyet legközelebbi szemlénkben kivonatilag ismertettünk. A „Kolozsvári Közlöny“ szóról-szóra hozta a „Tribuna“ említett cikkét ezen bevezetéssel: „A szebeni „Tribuna“ közli Kossuthnak egy levelét, melyet Drágos János román képviselőhöz intézett volt 1884-ben. Ez helyes. Aztán más nap egy vezércikkben elmélkedésekbe bocsátkozik. „A hogy beszél, az nem helyes.“ Az „Ellenzék“ is hozta a Drágoshoz írt levelet s azt kérdezi, hogy mi az, a mit meg nem kaptak volna a románok, a mik abban a levélben írva vannak.“ Mind ezt csak azért bocsátottuk előre, hogy jó uton járjunk mi is, midőn a „Tribuna“ ajánlatát igen drágának nyilvánítottuk.

Az óta már egy újabb, a nemzetiségi kérdést vetette fel a „Kolozsvári Közlöny“ mely annyira figyelmet keltett a románok között, hogy e lapnak 268. számát több román beküldötte a Tribunának. Felesleges gondoskodás, mert a „Tribuna“ rendesen kapja a „K. Közlönyt“. A felvetett tárgy t. i. a nemzetiségi kérdés fontosságának tulajdonítjuk, hogy a „Tribuna“ szerkesztőségét annyian meglepték a „K. K.“ 268-ik számával. A „K. K.“ ezt a kérdést veti fel: „Hol a vége a nemzetiségi törekvéseknek? Felelet: Az egy nyelvű, egy nemzetiségű független állam.“ Mi volna ez ellen az alkotmányos orvosság? „Meg kell a nemzetiségeket leghalványabb reményeitől is fosztani annak, hogy törekvéseik valaha célhoz érhetnének.“

Mondanunk sem kell, hogy a „K. K.“ ezen ezikke kapóra jött a Tribunának.

Azt kellett volna tennie, hogy közölte volna e cikket, mint az övét közölte a „K. Közlöny“, hogy olvasói előtt állott volna egészében az a cikk. E helyett úgy tesz, mint mi, kiragad belőle egy pár mondatot s aztán ír úgy, hogy az ő felfogása és a Kolozsvári Közlönyé a nemzetiségi kérdésben olyan messze állnak egymástól, mint a nap a földtől. „A korona — úgy mond — tényleg és jogilag — de facto et jure — egy polyglott (több nyelvű) magyar állam élén áll s nem egyezhet bele a (nemzetiségi) törvény eltörlésébe, mely által az állam eme jellege hangsúlyoztatik. Mert a mely napon ebbe beleegyeznék, mi Isten és a világ előtt minden kötelezettség alól fel vagyunk oldva s ezt mi sem akarjuk, s a korona sem fogja akarni.“

„Bolondság elvenni akarni azt a reményt, hogy törvényes vágyaink valaha valósulni fognak, hogy elcsüggedünk, végtére lemondunk a magyar állam po-

lyglott hangoztatása iránti küzdelemről. A magyarok ábrándozhatnak ily módon a századok, ruthének s még a németek felől is; azonban mi közel 3 millió román, tömör tömeg, a legbiztosabb védelmi helyeken, a határon, egy aránylag kicsiny államban, melyet a bel-egyenetlenség elgyengített, a rossz közigazgatás csaknem tönkre tett, mi le nem mondhatunk, fizikai lehetlenség ez, a mit tőlünk követelnek. Előbb le kellene, hogy győzzünk több ízben, és véres csatákban megtizedljenek, hogy megszűnjünk arra törekedni, hogy ezen a földön román közigazgatásunk, román igazságszolgáltatásunk, iskolában, egyházban, közmívelődési intézményeink kezelésében legteljesebb szabadságunk legyen. Összetörve kell lennünk, hogy megbékéljünk ama gondolattal, hogy mi nyomorral küzdünk, mi alatt a kormány a közkelettel balga fényűzést csap a magyar közmívelődési intézményekért. Azonban még nem voltunk legyőzve, sem összetörve, s azért látják a magyarok, hogy mi nem csüggedünk, sőt még inkább felbátorodunk, napról-napra szembetűnőleg erősödünk, egymás között egyetértőbbek vagyunk és kérlelhetetlenebbül hangoztatjuk annak szükségességét, hogy mindnyájunk számára tűrhetővé tegyük a megélhetést. Értjük, hogy nehezére esik a magyar polgártársainknak az, hogy velünk alkuba ereszkedjenek, azonban, a tények hatalma előbb-utóbb, meglehetően nagyon hamar, kényszeríteni fogja erre őket s ez az, a mi bennünket felbátorít: igyekezzenek tehát minket megnyerni, hogy ne legyünk ellenségük, mert mi más szövetségeseket is kapunk, csak akarjunk. „Igy a „Tribuna“. Hogy ezen a földön, mely ma még csak föld, de holnap már román föld, Románia névre kereszteltetnék, hol kellene román közigazgatást és román igazságszolgáltatást behozni, nem jelöli még most meg a „Tribuna“. Ez az alku tárgya fogna lenni. Hát csak keresse azt az országos pártot, a melyikkel ezt az alkut megkötendő.

Nem arról van szó, hogy a nemzetiségi törvény eltörlöttessék, hanem arról, hogy hol van vége a nemzetiségi törekvéseknek?

De most vesszük észre, hogy megigértük, hogy ezt a szemlénket a Gazetának fogjuk fenntartani s íme nem válhattuk be ígéretünket! Nem mi vagyunk ennek az oka, hanem a szerb-bolgár háború, mely a Gazettát is igénybe veszi.

Megemlítjük belőle még is, hogy az Ellenzékkel a komoly(?) magyar politika felett polemizál, (249. sz.) a miből szépen kilűnik, hogy mind a ketten nem a falra hányják a borsót, hanem egymásnak szembe közé. Czenkalji.

Kulturegylet.

Az Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület brassómezei főkegylet tagjai közül tagsági díjaikat befizették: (X-ik közlemény.)

Alsó-Rákos és Ágostonfalva közötti vasuti munkások alapítványa, harmadik részlet 28 frt 38 kr; Dáday Ferencz, Brassó 2 frt; Papolezi Lajos, Zernest 2 frt; tisz. Borcsa Mihály, Bácsfalva, a 143. sz. bárca-könyv után 7 frt 60 kr; összesen 39 frt; 89 kr. Az előbbi közlemény e lapok 131. számában 817 frt 9 kr s egy régi ezüst huszas. A mostanival 857 frt 7 kr s egy régi ezüst huszas.

Új alapító. A verseczi izr. hitközség az „erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ alapító tagjává lön s a 100 frtot már fiókunk elnökehez be is küldötte. Hazafias szellemtől áthatott levele alább következik. Sok ily derék zsidó hitközséget a hazának! — A levél következő:

Tekintetes elnökség! A verseczi izraelita hitközség, áthatva az erdélyrészi magyar közművelődési egyesületnek felette fontos hivatásától, f. évi október hó 8-án tartott közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy 100 frttal a kultur-egyesület alapító tagjai közé lép. — Midőn ez adományt a tekintetes elnökség rendelkezésére juttatni van szerenésém, egyuttal azon óhajomnak adok kifejezést: vajha a sors fejlődésre és virulásra segitén e hazafias vállalatot!

Maradok honfui üdvözléssel, Versecz, 1885. nov. 17-én a mélyen tisztelt elnökségnek alázatos szolgálja: Sternberg József hitközségi elnök.

Kivonat az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egylet munkaprogramjának vázlatából. (Folytatás.)

A népkönyvtárak és olvasó körök létrehozása első sorban pénzügyi kérdés, második sorban az egyén megtalálásától függ, ki azokat vezesse, az érdeklődést irántuk ébren tartsa.

A hazafias iratok, melyeket egyletünk német és román nyelveken kiadni fog, a hazai történelem, nép- és földrajz körében mozgók legyenek, de lehetnek arra alkalmas magyar költői, elbeszélő munkáknak, meséknek, gyermek és ifjúsági iratoknak fordításai,

az illető nép jelleméhez alkalmazott átdolgozásai is a mit bennünk kerülni kell az az egyenes irányzatosság, a polemikus hang. A nemzetiségi torzalkodások fölött álló pozitív hazafias szellem legyen éltetőjük melynek az elentétekről nincsen tudomása. Ily iratok, a magyar történelmi felfogás alapján írva, a fordítások a magyar képzelem és érzésmód visszaadására szánva, nagyon alkalmasok lehetnek a nyelvi különbségek dacára is közös hazafias érzés fejlesztésére s ama jobb jövő előkészítésére, midőn a románság és szászág velünk kezét fogva dolgozandnak.

Sokat ugyan nem fordíthatunk a románság és szászág művelődésére, de kétségtelen, hogy csak úgy fogunk velük jobb viszonyok közt élni, ha a román mai bárdolatlan voltából műveltebb színvonalra emelkedik, a szászág pedig mesterkelt, idegen földről táplált műveltségét hazafiassal cserélendő föl.

Ha azonban a fennebbiekben körvonalazott működésünket főleg a közművelődési intézményekre tartjuk irányzandónak, azért egyletünk a közgazdasági irányt sem ejtheti el, csak hogy e részben szorosan körülírt téren kell mozognia.

Névszerint rendszeresen csak annyiban foglalkozhatik közgazdasági intézetek létesítésével, a mennyiben azok létrejöttét első sorban értelemszerűen gátolja; ebből folyólag földmívelői és kis iparos hitel-szövetkezetek, szerszám és anyag beszerzési, tenyészállattartási, fogyasztó társulatok alakítását kezdeményezheti, sőt szerény mérvben segíyezheti is. Ez irányban törekvésének azon egyének kiszemelésére kell főleg irányulni, a kik egyes helyek és vidékeken ily kezdeményezésre kiválólag alkalmasak.

Nem ilyen természetű, de kiváltképpen egyletünk feladat körében tartozónak tekintjük a magyarországi kárpát-egylet fiókjának területünkön való létesítését és segíyezését.

A magyarországi kárpát-egylet közgazdasági ügy mint kulturális tekintetben nevezetes eredményeket ért el az ország északi részeiben, különösen a Szepeességben, ennek működése vonzotta oda a sok külföldi és hazai turistát, tette kis Svájc-zsá a Szepeességet, teremtet mondhatni ásványvizek nélkül virágzó fürdőket, míg ásványvizekben gazdag területünkön semmi lendület nem tapasztalható.

Ezen kívül közre hat az egylet közgazdasági fejlődésnek területén való előmozdítására az által, ha egyeseket bizonyos iparágban kiképeztet, vagy pedig azok tanítására más vidékekről képzett ügyes iparosokat szerződött.

Hazafias, úgy mint közgazdasági tekintetben fontos teendő a székely kivándorlásnak részben nyugatra való irányítása, mi az egyes birtokosoknak székely cselédség és munkás nép fogadására való buzdítása, a nyugatra jönni hajlandók költöztetésének támogatása, e célra a Kralovánszky, székely kivándorlási alap felhasználhatása iránti tájékoztatás szerzés s a székely egylettel való közreműködés által történhetnék.

Utóbbi célnak egyleti utón való elérhetése ugyan a legkétségesebb s egyes tekintélyesebb birtokosok magánműködése, ha bekövetkeznék, határozottan több sikert ígér, de teljesen szem elől nem téveszthető.

Egyletünk a közgazdasági élet egyéb terein is kénytelen lesz ily tartózkodó állás elfoglalására s be kell érnie azzal, hogy szemmel tartsa területének közgazdasági szükségleteit, s kifejezést adjon a hiányoknak, melyeket lát, de orvosolni nem képes.

A közgazdasági hiányok igen nevezetes része ugyanis olyan, hogy azokon sem egyesek, sem társulatok nem segíthetnek, az állam egész hatalmának, törvényhozási, pénzügyi és közigazgatási szervezetének kell mozgásba hozatni, hogy a kívánt eredmények elérhetők legyenek s a miénkhez hasonló kulturális egylet része a bajok megszüntetésében csak az adatgyűjtés, a szellemi ébrentartás és ébresztés útja lehet, mely látszólag ártatlan, de jól kezelve nagyon is hathatós eszközzé válik.

Ez irányban való működésében egyik első feladatának kell lenni, hogy területe néprajzi, kulturális és közgazdasági monografiáját megírassa.

Ily rajzra úgy önismeret, mint a Királyhágon tül része tájékoztatása vegett egyaránt szükség van, mert ha igaz, hogy Magyarország Erdélyt nem ismeri, ép oly bizonyos, hogy Erdély önmagát nem ismeri.

A mi egyleti tagsági díjaink beszédését s jövedelmeink szaporítását illeti, erre nézve az egylet saját területén fiókaiba kell hogy bizalmát vesse, azon kívül pedig minden módon ápolnia kell az összeköttetést azokkal, a kik tagok s adományok gyűjtésében különösen kiűntek.

Jövedelmeink gyarapítására különböző előadások, tánczvigalmak és sorsjáték rendezése útján is kell gondolnunk.

(Vége következik.)

Küküllő megyék.

Nagy-Küküllő-megye rendkívüli közgyűlése.*)

— 1885. november 19-én.

Gróf Bethlen Gábor főispán urnak a gyűlésre küldött-égleg történt meghívása folytán, a jelenlévők eljénése között, az ülésteremben megjelenven, székét elfoglalja, s utalva arra: hogy a mai rendkívüli közgyűlés összehívását, az építendő új megye székház részletes költségvetésénél fölmerült 26000 frt. többlet kiadás megszavazása tette főképp szükségessé, ezzel az ülést megnyitottnak kijelenti.

A tárgysorozot megkezdése előtt a megye alispánja Szoboszlai Károly ur által következő indítvány tétetett:

Méltóságos gróf főispán ur! Tisztelet közgyűlés! Teljesen ismeretes a t. közgyűlés minden tagja előtt azon mozgalom, mely országsszerte miniszter elnök Tisza Kálmán ur ő nagyméltóságának 10 évi parlamentáris kormányzata alkalmából keletkezett.

Ha visszapillantunk miniszter elnök ur ő nagyméltóságának 10 évi működésére, mely idő alatt lángesze és államférfiúi bölcsességének a legfontosabb kérdések megoldásánál számtalanszor adta fényes bizonyítékát, mi által úgy a korona, mint az ország nagy többségének őszinte bizalmát és ragaszkodását vivta ki, ez eredménynek minden elfogulatlan hazafias kebelben hálás elismerést kell fölkeltenie.

Ezen érzelmtől áthatva, nem foroghat fenn kétség az iránt, hogy a t. közgyűlés hason érzelmű véleményével találkozand azon indítványom, miszerint mondja ki határozatilag a közgyűlés, hogy miniszterelnök ur ő nagyméltóságának államférfiúi működésért, és az elért eredményekért méltó elismerés, és személye iránti bizalom és ragaszkodásnak kifejezést adva, e hó 29-én Budapestre a jubiláris ünnepélyekre a gróf főispán ur ő méltósága vezetése alatt, egy 8 tagu küldöttséget küld ki, s egyúttal a megye országgyűlési képviselőit is a küldöttséghez való csatlakozásra felkéri.

Ez indítvány határozattá emeltetett, s a jubiláris ünnepélyekre gróf Bethlen Gábor főispán ur vezetése alatt egy 8 tagu küldöttség küldetett ki, egyúttal e megye országgyűlési képviselői a csatlakozásra felkértni, s e végből úgy az országgyűlési képviselők jegyzőkönyvi kivonattal, mint a nagyobb városok a küldöttségben leendő részvételre felhivatni határozatott.

Megszavaztatott továbbá az építendő új megyeház részletes költségvetésénél fölmerült 26,000 frt többlet kiadás is.

M...i V...r.

Tanügy.

Jelentés a háromszékmegyei tanítóegyesületnek a tanítói oklevél stb. tárgyában a brassói hiv. tanítóegyesülethez intézett fölhi vására vonatkozólag.

(Vége.)

A kérés 2-ik pontjában Magyarhon tanítóinak szintén egyik méltányos óhaját látom kifejezve. Legyen szabad azt is két szempontból megvilágítanom: a) a tanító társadalmi elete, b) iskolai működése szempontjából.

Tudvalevőleg az összes tanítói tevékenység alfájának és omegájának nem tekinthetjük csupán az iskolát. A tanítóra a társadalmi életben is igen fontos szerep vár. Ez azon tér, melyen a népnevelés ügyét illető nemesebb eszméit forgalomba hozhatja, megkedveltetheti, nemesebb törekvéseinek útjait egyengetheti. Itt azonban nyomban az a kérdés merül föl: fogalmazhatnak-e nemesebb eszmék egy oly tanító kebelében, kinek sorsa az anyagi szenvedések csordultig telt poharának szakadatlan ürítgetése? ... Átültetheti-e nemesebb eszméit a társadalomba egy oly tanító, kinek 250—300 frt. fizetése — főleg, ha 6—8 tagból álló családot kell eltartania — még a tisztességes ruházódást is lehetetleníti s ennek alapján, hogy tisztességes megjelenése által személyének tekintélyt, szavainak fontosságot, illő értéket szerezhessen. Valljuk meg, hogy korunk nagyon is anyagi. Jelen társadalmi életünk, ha szabad e hasonlattal élnem, a delejti szerepét játszsza. Távozik attól, kinél a vonzás föltétele: a pénz hiányzik, kebelére szorítja azt, kinél azt föltalálta. —

Csoda-e aztán, ha a tanítót igen sokszor a társadalmi élet delejtiújának vonzási körén kívül találjuk?..

A mi pedig a tanítónak iskolai működését illeti, annak sikeressége teljesen anyagi helyzetétől van függővé téve. Az én nézetem ez: emeljünk bár palotákat a népnevelésnek, honosítsuk bár meg népiskoláinkban a külföld műveltebb népeinek legcélszerűbb tanszereit, legáldásthozóbb nevelés- és oktatástani módszereit, a magyar népnevelésügy óhajtott jövője mindaddig jámbor óhajtnak marad, míg a tanítóknak az ügy iránti állandó lelkesedését anyagi helyzetüknek tőrhetőbbé, jobbá tétele által nem biztosítjuk. Tegyük csak szebbé a néptanítók életét! Az élet derült ege

derültté teszi értelmüket, szívüket ama munkálkodásban, melyben zavartalan ész, derült kedély nélkül még soha senki sem létesíthetett állandó sikert.

A kérés 3-ik pontját illetőleg csatlakozom a kolozsmegyei tanítóegyesületnek következő nézetéhez: „a czélnak meg nem felelő felekezeti iskolák átalakításáról törvény intézkedett, a községi iskolák államivá változtatását meg nehezebbnek tartjuk, mintsem ez irányban a kérelmezést ajánlhatnók.”

A kérés 4-ik pontja, melyben a tanítók fokozatos előléptetéséről van szó, szerintem is nem egészen világos. Tudvalevőleg a tanítói oklevél a népnevelés terén csupán a tanfelügyelői állásra minősít. Itt tehát csupán azon egyetlenegy óhajunknak adhatnánk kifejezést: vajha a magyar néptanítók a tanfelügyelői állások betöltésénél jövőben nagyobb figyelemben részesítenének!

Az 5-ik pont a néptanítók nyugalmidíjának méltányosabb alapokra fektetését, a szolgálati éveknél 30-ra való leszállítását sürgeti.

30 szolgálati év a néptanítói pályán szerény nézetem szerint — teljesen elegendő arra, hogy a munkás a nyugalom napjait kiérdemelje. Ha egy államban a statisztikusoknak minden szava szent, ugyama állításukat is szentnek kellene tartanunk, mely szerint a tanítók és tanárok átlagos életidejét 50—60 évben állapítják meg. E szerint 30 évi szolgálat után sem terjedne hosszúra ama időköz, melyben a fáradt munkás befizetett filléreiből enyhülést szerezhetne.

A nyugdíj-törvény küszöbön levő revíziója alkalmából, mit óhajlhatnánk tehát egyebet, mint azt, mondja ki a törvényhozás, hogy Magyarhon minden tanítója 30 szolgálati év után addig élvezeti fizetésével nyugdíjaztassék.

Ezek után kérem a m. t. közgyűlést, ha jelen-tésem ellen lényeges kifogása nincs, azt helybenhagyólag tudomásul venni s említett tanítóegyesületnek imént kifejtett nemes törekvését becses támogatásában részesíteni.

Irodalom.

Előrajz Rudolf trónörökös főherceg ő császári és királyi fensége közreműködésével és közremunkáltsával az

Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képen.

(Folytatás.)

A bevezető és az Alsó-Ausztriát Béccsel együtt ismertető első köteteknél az örökös tartományokban a következő irodalmi dolgozótársak működnek közre:

Rudolf trónörökös főherceg ő cs. és királyi fensége. Andrian-Werburg Nándor báró udvari tanácsos, Babo Ágost Vilmos báró igazgató, Becker M. A. udvari tanácsos, Bittner Sándor tr., Exner Ferencz Vilmos tanár udvari tanácsos, Falke Jakab kormánytanácsos, Grinburg Rudolf udvari tanácsos, Guttenberg Adolf tanár, Hann Gyula tr. igazgató, Hanslik E. tanár kormánytanácsos, Hauer Ferencz igazgató udvari tanácsos, Hauser Alajos tanár, Hecke W. tanár kormánytanácsos, Ilg Albert tanár igazgató, Karer Felix titkár, Kenner Frigyes tr. igazgató, Kerner Antal igazgató tanár, Langer Károly tr. tanár udvari tanácsos, Lind Károly tr. osztálytanácsos, Lützow Károly tr. tanár, Mayer Antal tr. titkár, Minor J. tr. tanár, Mojsisovics A. tr. tanár, Much Máté tr., Muth Richárd tr. tanár, Neumann-Spallart F. X. tanár udvari tanácsos, Niemann György tanár, Nordmann János, Sax Manó tr., Schlögl Frigyes, Sonklar Károly vezérőrnagy, Spiedel Lajos, Weisz Károly levéltárigazgató kormánytanácsos, Weissenhofer Róbert tr. tanár, Wurmbrand Gundaker gróf, Zeisberg Henrik tr. tanár.

A szent-István koronája országait tárgyaló első köteteknél, melyek a történelmi és fejlődési viszonyokat, s majd a magyar alföldet ismertetik, eddigelé a következő irodalmi dolgozótársak működnek közre: Rudolf trónörökös fhg. ő cs. és kir. fensége, József főherceg ő cs. és kir. fensége, Arany László, Baksay Sándor, Ballagi Aladár, Bartaus István, Beksics Gusztáv, Buuinyay Vincze, Dékány Mihály, Eötvös Károly, Franknoi Vilmos, Galgóczy Károly, Gércsi Kálmán, Haan Lajos, Hegedüs Sándor, Hieronymi Károly, Hoitsy Pál, Hóke Lajos, Hunfalvy János, Imre Sándor, Jokai Mór, Kerkápolyi Károly, Keleti Károly, Király Pál, Marczali Henrik, Márki Sándor, Mikszáth Málmán, K. Nagy Sándor, Opris Péter, Pauler Gyula, Pesty Frigyes, Péter Dénes, Pulzky Ferencz, Radvánszky Béla báró, Rómer Flóris, Román Sándor, Rónay Jácint, Salamon Ferencz, Schwicker J. H. Szabó Károly, Szapáry Gyula gróf, P. Szathmáry Károly, Szentkláray Jenő, Szilády Árou, Szilágyi Sándor, Thaly Kálmán, Than Károly, Tormay Béla, Törs Kálmán, Trefort Ágoston, Városy Gyula, Visi Imre, Zichy Jenő gróf.

Mint rajzolók a bevezető s az Alsó-Ausztriát ismertető köteteknél közreműködtek: Stefánia főhercegnasszony trónörökösne ő cs. és kir. fensége, L'Allemand Zsigmond tanár, Alt Ferencz, Alt Rudolf, Ameseder Ede, Berger Gyula tanár, Bernatzik Vilmos, Bernt Rudolf, Blas Gyula, Bütemer Henrik, Charlemont Hugó, Darnaut Hugó, Fahrnbauer János György, Fischer János Lajos, Frank Gusztáv, Fröschl Károly, Fux József, Giesel Frigyes Armin, Greil Alajos, Groh Jakab, Harseh Károly, Hecht Vilmos tanár, Hesz G. A. Hlavacek Antal, Hoch Rudolf, Karger Károly, Kinzel József, Kirchner József János, Lichtenfels Ede tanár, Machold József tanár, Mañak Gyula, Michalek Lajos,

Nedelkovics András, Niemann György tanár, Pausinger Ferencz tanár, Probst Károly, Ransonet L. báró, Rosner Károly, Rumpler Ferencz, Rusz Róbert, Schaffer Agost, aligazgató, Schlindler E. J. Schlieszmann János, Sshönbrunner József, Schrödl Antal, Schrötter Alfréd, Schulmeister Villibald, Siegl Károly, Stern Siegfried, Stárm Frigyes igazgatótanár, Trentin Angelo, Weber Antal.

A magyar kötetek illusztrálásánál Stefánia főhercegnasszony trónörökösne ő cs. és kir. fensége és Klotild főhercegnasszony ő cs. és kir. fensége kívül eddigelé a következő művészek működnek közre: Aggházy Gyula, Ágotha Imre, Baditz Ottó, Barabás Miklós, Böhm Pál, Bruck Lajos, Benczur Gyula, Benczur Béla, Dörre Tivadar, Ebner Lajos, Feszty Árpád, Greguss Imre, Greguss János, Gyárfás Jenő, Hary Gyula, Jankó János, Keleti Gusztáv, Kinnach László, Ligeti Antal, Liezen-Mayer Sándor, Lotz Károly, Mésszőly Géza, Munkácsi Mihály, Paczka Ferencz, Pataky László, Rauscher Lajos, Roskovics Ignác Spányi Béla, Szárics Imre, Székely Bertalan, Szirmay Antal, Telepi Károly, Tölgyessy Arthur, Valentiny János, Vastagh Vágó Pál, Wagner Sándor, Zichy Mihály.

Ez év december hó 1-én jelen meg a bevezető kötet első füzeté, mely kötet Ausztriát és Magyarországot földrajzi, természetrajzi, történelmi és néprajzi tekintetben ismerteti; december közepén azon kötet első füzeté fog megjelenni, mely a szent-István koronája országait tárgyalja. A Bécs és Alsó-Ausztriát. s majd rendre a többi örökös tartományokat ismertető füzetek a Magyarországot ismertető füzetekkel változva fognak megjelenni.

Hogy e munkát mindenki megszerezhesse, s hogy az az osztrák-magyar monarchiában valósággal a nép könyve lehessen, egy-egy füzet ára 30 krban lön megállapítva.

A munka terjesztésével, mint bizományos a Révai testvérek könyvkereskedő czége van megbízva „Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képen” füzetei minden hiteles hazai könyvkereskedésben kaphatók lesznek.

A postai szétküldés könnyítése végett, különösen oly helyekre való tekintettel, melyekben könyvkereskedés nincs, a közrebozsátással megbízott könyvkereskedő czég előfizetést nyit e vállalatra, még pedig: 10 füzet 3 forintjával, — 20 füzet 6 forintjával.

Az előfizetések legcélszerűbben postai utalványok útján küldhetők be a Révai testvérek könyvkiadóhivatalába (Budapest. IV. váci-utca 11. sz.) mely ama gondolatot szilárdítani és előmozdítani fogja. De ebben csalatkoztak. Itt is elég ügyetlenül beismerek, hogy kifélé gravitáltak s képzelt sérelmek orvoslását idegen hatalom beavatkozásától várták. Ez a szász teológusok politikája!

Az előfizetők a füzeteket bérmentve kapják meg.

Budapest, 1885. november 15.

A magyar kir. államnyomda igazgatósága.

Színház és művészet.

Szombaton Goudinet egy bohózata „Gavot, Minard s társai” hozott színre. Bár a józan ész akárhányszor élére állittatik képtelen s erőszakolt situációkkal, mégis a francia szellemesség s színvonal rutin megnevetető hatását el nem tévesztette. A közönség eleget nevetett s ha az összjáték még gyorsabb tempóban, történik a hatás még nagyobb. Ilyes szellemes hőbortoknál a sima s élénkebb egymásután a siker föltétele.

Vasárnap a bécsi Langer egyik „életképe” — „Kettő Boszniából” adatott elő. Elég ügyesen s színvonal technikával van készítve s azért nem érdektelen, de mégis annyira speciális bécsi viszonyok s életre vonatkozik, hogy előadása ott, ahol e viszonyok ismerete hiányzik, talán nem eléggé indokolt. Hogy mégis tetszett, az Ferryberg érdeme, ki játékban, mimikában maszkban egyaránt kitűnő volt s humoros alakításával a közönséget felvillanyozta. A színház majdnem egészen megtelt.

Tegnap hétfőn Walter Gusztáv cs. k. kamaráénekes adta hangversenyét. Walter gyönyörűen énekelt, ha volna még — mivel. A hangverseny-zőnek Schubert dalai képezik tudvalevőleg speciálisitását s míg ezeket bemutatta, elgondolkoztunk: milyen szép volna mindez, ha ezt igazán érczes hanggal énekelnék s nem melodramatice elmondanák. Walter érdekes bizonyítéka annak, mennyit lehet az előadás művészetével s bensőségével pótolni; mezza-voceje, pianissimoi most is bámulatosak s hatásukat most is érvényesítték a közönségnél, mely gyakran megújuló tetszésnyilvánításával fogadta művészetének ezen nyilvánításait. Énekelt még Lassel-től 3 hangulatra egy mástól egészen elütő, de zeneizlésre, tehetségre mutató dalt; inventió dolgában gyöngébbek. A megbe-tegedett Raab Toni helyett Weeber bécsi pianistának volt volna feladata a műsort változtatossá tenni. Elcsépett darabjaival (Chopin, Nocturne Des-dur, Liszt Tannhäuser induló s a 12-ik Rhapsodia.) melyek manapság már instructiv czéloknak szolgálnak s gyorsan ledaráló játékával ez azonban nem sikerült. Ez különben nem tártóztat vissza annak kijelentésétől, hogy oly discretiával, tapintattal, simulékony odaadással már régen nem hallottunk kisérni, mint azt Weeber tette.

Jelen volt a hangversenyen a szász intelligencia zőme, a románok közül sokan; a magyarok közül, rajtunk kívül, kik a kritikus kényes hivatását valánk teljesítendő, még mutatványpéldánynak sem akadt senki. A terem körülbelül megtelt.

Legujabb.

Szófia, nov. 22. (Este 6 órakor). A Havas-ügynökségnek Slivnicából nov. 22-ől kelt távirata a következőket közli: A szerb hadsereg visszavonulási mozgólata, az általa elfoglalt vonal bizonyos pontjain mind élesebben nyilvánult; csak egy szerb csapat tartotta meg hadállását Solinec irányában. Breznik helységét, melyet a szerbek kiűritettek, a bolgárok újra megszállották. Az országot a bolgárok végleg elvették, még pedig az által, hogy ma Dragománt megszállották anélkül, hogy ellenállásra találtak volna. Egy bolgár csapat Panicza kapitány vezénylete alatt Caribrodig, sőt azon túl egészen a határig nyomult előre, ez utjában néhány ezer (?) foglyot ejtve. A szerb hadsereg, mint látszik, demoralizálva van. Foglyok vallomása szerint igaznak bizonyul az a hír, hogy a szerbek harc nélkül vonulnak vissza. Valószínű, hogy a Slivnica körül összpontosított bolgár hadsereg megkezdi az előnyomulást.

Szófia, nov. 2. A lakosság hangulata emelkedett, örömteljes lelkesedés észlelhető városzerte; fokozza még ezt a legújabb győzelem híre, mely szerint a szerb csapatok kiszorították dragománi pozícióikból s így a helyett, hogy Sofia felé közelednének, hova vasárnapra tervezték a bevonulást, folyton saját határaik felé szorítottak. Ma újabb fogolyszállítmány érkezett ide.

Helyi és vidéki hírek.

Bevert ablakok. Ma éjjel 1 órakor egy belvárosi utcában lakó gymn. tanárnak ablakait beverték. Ez már a harmadik eset, hogy a rakonezátlanok épen tanárok ablakait választják romboló kedvüknek cél-táblájául. Valószínűleg muzsafiak tüntették ki ezuttal tanárukat hála fejében. Iskolai és rendőri fegyelem, hol késel az éji homályban?

A szászok és a magyar nyelv. Medgyesen az iskolai igazgató ingyenes magyar tanfolyamot nyitott, melyet a medgyesi szász közönség igen nagy érdeklődéssel fogadott.

Mit csinálnak a románok. A román testvérek magaviselete mindinkább több okot ad az aggodalomra és arra, hogy az illető hatóságok éber figyelemmel kísérjék minden cselekedetüket. Naszódhól azt jelentik, hogy Romániából ügynők hordanak pénzt Erdélybe s lőtőrekvésük a román köznépet elbolondítani a dako-román-eszmékkel. Minden eszközt s módot fölhasználnak, hogy a magyarok iránti gyűlöletüket minél magasabbra szítsák. Könyveket, proklamációkat, sőt legújabbban már izgatógépeket is osztanak szét s nem is csinálnak ebből nagy titkot. Így legközelebb Lugoson egy fodrász az által igyekezett magának a román nemzetiségű lakosok között kuncsaftosokat szerezni, hogy kirakatában egy lelánczolt ember képét helyezte el, mely alá ez volt írva: »Ébredj Románia!« A hatóság e képet lefoglalta s az agitátor borbély ellen megindította a vizsgálatot.

Gyilkosságot követett el Temesváron egy oláh fuvaros. Egyik társával szökváltásba keveredett, s egy késsel agyonszurta; aztán elmenekült.

Vasuti baleset. Sopronból távirják: A déli vasut vonalán Bécsből esti feltizenegykor érkező 304. sz. futárvonat az állomás bejáratánál oly hevesen összeütközött a távkorong és a főváltó közt feledett kaviesskocsi, hogy a vonat gépe teljesen összezúzatott s három kocsit kisiklott. Emberéletben nem történt kár. Csakis két órai késés után lehetett a második vonatot utnak indítani. A vonal helyreállításán ötven ember dolgozik.

Sok pálinkát ivott Békés Gyulán Szentes Gábor nevű kubikos, s e hó 16-án meggyult benne a szesz. Szolgáljon elrettentő példának.

Meteor-hullás. Kassán vasárnap este hét órakor meteor-hullás volt. Egy meteor-darab, mely körülbelül tekegolyó nagyságu lehetett, keletről az északi határ felé fénylő ívet írva le, nyomtalanul eltűnt. Ezt megelőzőleg apró s ragyogó fénydarabkák estek szíport kázva a földre.

Gyilkosság. Ságón a napokban két román fuvaros a hid közelében dulakodni kezdett s az egyik késével társának fejét a törzstől egészen lemeteszette.

Betörés egy kath. templomba. Ajak község kath. templomába e hó 9-én éjjel ismeretlen tettesek betörték és onnan több száz forint értékű arany- és ezüstműt loptak el. A tetteseket a kis váradi kir. járásbírósa nyomozza.

Agyon gyógyította magát. Egy orvos Mauerban morfiomot rendelt magának, de az adag nagy volt, s az orvost megölte.

Mennyibe került Viktor Hugó temetése? A francia hivatalos lap közlése szerint az állam 101,532 frankot költött Viktor Hugó temetésére, így tehát sokkal többet annál a 81,532 franknál, a mit a kamara e célból megszavazott.

Felakasztotta magát f. hó 12-én délben a csik-szeredai 16-ik honvédszázalój egyik közkatonája Ferencz János, a vár sánczában levő törpe vaczkor bokorra. Társai tréfáját vette a lelkére.

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885. november hó 21-én.

Római papírpénz a 20 frankos 8.30 vétel 8.34 eladás	
ezüstpénz a 20	8.25 8.30
Napoleon d'or (aranypénz)	9.96 10.—
Török lira	11.30 11.40
Orosz imperial	10.17 10.25
Arany	5.91 5.96
Orosz papírrubel	122.— 123.—

Felelős szerkesztő: Szterényi József.

Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

H I R D E T M É N Y E K.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltóüzlete BUDAPESTEN

(alapított 1842-ben, részvénytőke 5.000.000 forint)

az 1883-iki XXXI. törvényezikk értelmében

részletiveket minden a budapesti hivatalos árfolyam lapban jegyzett sorsjegyekre, tetszés szerinti részletfizetések-re kibocsát.

Képvisele

ORÉNDI FRIGYÉS bank- és váltóüzlete által

(205) 22 --

Brassón, Színház-utca 94. sz.

a Pesti magyar kereskedelmi banktól.

Részvénytőke 5 millió forint.

A nagyérdemű közönség könnyebbitésére a „Pesti magyar kereskedelmi Bank“ elhatározta, a budapesti értéktőzsdén jegyzett sorsjegyekre az 1883. évi XXXI. törvényezikk alapján igen kis havi részletfizetésekre törvényesen bélyegzett részletiveket kiadni, s ezen üzletág toganatosításával Adler L. Jakab helybeli váltóüzletét bizta meg.

Adler L. Jakab váltóüzlete Brassóban

ajánl a n. é. közönségnek

SORSJEGY-RÉSZLETÍVEKET

kiadva a PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK által

* a vevő kívánsága szerint 12, 18, 24, 30 s 36 havi részletfizetésre. *

Az első részlet készpénzfizetése után a vevő már törvényes tulajdonosa a részletiv lejártá előtt netalán tett nyereségnek.

Egyelőre kaphatók a következő részletivek:

		9.25	10.50	12.41	14.48
25 drb	Magyar	3.33	3.78	4.47	5.61
9 "	Vörös-kereszt-	2.22	2.52	2.98	3.74
6 "	sorsjegy	1.11	1.26	1.49	1.87
3 "	Oszták	8.55	9.75	11.55	14.48
15 drb	Vörös-kereszt-	3.42	3.90	4.62	5.79
6 "	sorsjegy	2.28	2.60	3.08	3.86
4 "		1.14	1.30	1.54	1.93
2 "		5.—	5.66	6.71	8.43
Bécs városi sorsjegy		1.26	1.44	1.70	2.13
Szerb 3% járadék-sorsjegy		4.91	5.59	6.61	8.30
Tisza-szabályozási sorsj. 4%		4.75	5.40	6.35	8.03
Magyar járadék egész		7.08	8.06	9.53	11.97
Hitel-sorsjegy		6.84	7.79	9.20	11.56
1864. évi állam-sorsjegy					

Ugyanitt más sorsjegyekre is kaphatók részletivek.

Különös előnyben részesül a részletivek vásárlója az által, hogy a havi fizetéseket nálam eszközölheti, mi által a fel már portóban is egy részletet megtakarít. Ugyan nálam készséggel adatnak szóbeli s írásbeli felvilágosítások.

A budapesti magyar kereskedelmi bank részletiveit újból ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe, annyiival is inkább, mert érintkezésbe jó a főváros legrealisabb pénzintézetével, mely a törvényes százaléknál többet nem számít.

Kiváló tisztelettel

Adler L. Jakab,
váltóüzlete. Főter, Virágsor.

(239) 16 - 30

Brassó, főter, virágsor.

1879-beli bor

(272) 3 3

legjobb minőségű, palaczkokba lehuzható

összesen 180 hektóliter

jelenleg jutányos árban eladó

Höltövényben

Jakobovits Mátyás italméresi jog haszonbérletű.

NEIDLINGER G.

Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

NEIDLINGER G.
Brassó, Nagy-utca, 492. szám alatt.

Az eredeti Singer-féle varrógépek Brassóban a The Singer Manufacturing Co. New-York (Amerika) egyedi ügynökénél

NEIDLINGER G.

(79a)9-10

Nagy-utca 492. sz. alatt kaphatók csak valódián.

Más czégű helybeli vagy vidéki varrógép-kereskedőknek az eredeti Singer-varrógépek továbbadásra nem adatnak, s így az ezektől hamisan Singer név alatt kibocsátott gépek csak utánzott bécsi vagy német gyártmányok.